

Kitekint? - Globalizáció és nemzeti érzés

2009 november 20. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Milyen lesz az Amerika utáni világ? Miért er?södik világszerte a nacionalizmus? Mi Kína és mi India felemelkedésének titka? Mi a kultúra szerepe a fejl?désben?

Az indiai születés? Fareed Zakaria, a Newsweek vezet? publicistája valósággal sokkolta az amerikai közvéleményt új könyvével. Szerinte már nem egy Amerika-barát vagy Amerika-ellenes világban élünk, hanem egy Amerika iránt egyre közömbösebb Amerika utáni világban. Egy századdal ezel?tt több központú volt a világ, az európai hatalmak versengése és szövetsége alakította a politikát. Majd jött a kétpólusú világ, az Egyesült Államok és a szovjet birodalom kettévált világrendje. A keleti birodalom felbomlásával közel két évtizede egypólusú a világ: az USA értékei és érdekei határozzák meg a globális politika és gazdaság folyamatait. Katonailag megmarad az amerikai vezetés, de a gazdaság, szellemi élet, tudomány és kultúra újból többpólusúvá válik: felemelkednek a többiek.

Ez a harmadik felemelkedési hullám az elmúlt ötszáz évben. Az els? 1450 és 1550 között indul, majd az 1700-as évek második felében gyorsul fel: kiugrik Nagy-Britannia és Nyugat-Európa. A második a XIX. század végét?l indul, és az Egyesült Államok, Németország és Japán kiugrását hozza, ami óriási amerikai el?nnyel zárul. A harmadik, globalizációnak hívott emelkedés most megy végbe: Kína, India és a többiek kiugrásával. Ázsián kívül is: 2006-2007-ben 124 ország növekedett legalább 4 százalékkal, köztük 30 afrikai ország, a kontinens kétharmada.

Az 1890-1914 közötti, majd az 1950-60-as évtizedek el?zték meg a mostani, már két évtizede tartó növekedési szakaszt, amelyben kétmilliárd új termel? és fogyasztó lépett be arra a globális piacra, amely addig csak néhány nyugati állam zárt klubja volt. Szerz?nk a történelem véletlen balesetének tartja, hogy az elmúlt századokban a világ leggazdagabb országai kicsik voltak, ez most változik: jönnek az óriások.

Mi volt a titka Nyugat-Európa felemelkedésének? A földrajzi tagoltság, az egyház és a földbirtokosok. E három tényez? gátolta meg a központi királyi hatalom korlátlan gyakorlását, ez teremtett versenyt, innovációt és decentralizált hatalmat. Kínában ezzel szemben mindent el?bb találtak fel, de a korlátlan központi hatalom végül leállította a tengeri terjeszkedést: a XV. században Kína elszenderedett. Napóleon nevezte Kínát alvó óriásnak, akit ha felébresztenek, meghódítja a világot. De Kína 600 évig aludt: 1350 és 1950 között Kína egy f?re es? jövedelme 600 dollár maradt, ahogy Indiáé is 550 dollár, miközben Nyugat-Európában ez id? alatt 600 százalékkal n?tt.

Kína mai sikerének titka az állam modernizáló szerepe, a globális t?keáramlás és kereskedelem - a kínai GDP 70 százaléka jön az exportból, szemben a német 38 és az amerikai 28 százalékos aránnyal -, valamint furcsa módon a decentralizáció. Kínában az adók 50 százaléka marad helyben, az amerikai arány 25 százalék, és az állam már nem mindenható: jó egyensúly alakult ki a központi és a regionális, helyi hatalmak között.

India más, mert ott demokrácia van: ez hosszú távon stabilitást ad, de nehézzé teszi a modernizációt, mert gyenge, szegény és bürokratikus az állam. India a szolgáltatásokra koncentrál, mert a rossz közlekedési infrastruktúra miatt nehéz súlyos árukat szállítani, Kína a termelésre, mert a modernizáló állam jó közlekedést épített ki.

Minden siker mögött végül is a kultúra áll. Kínában a konfuciánus hit nem vallás, hanem világnézet, nem hisznek a Teremt?ben, helyére a csi energiát állítják. Indiában a hinduizmus sem vallás, inkább filozófia, nem hisznek a Teremt?ben, rugalmasak és praktikusak, alaptörvényük az "élni és élni hagyni".

Az új óriások sikeresek, ezért büszkék és öntudatosak, ezért meger?södik a nemzeti érzés. Ezt a világ egyre több sikeres nemzete átéli, s?t a nemzetek alatti népek és nyelvi közösségek is. Korunk két vezet? ereje, a globalizáció és a nacionalizmus eddig békésen, kéz a kézben járt.

Így lesz ezután is?

Matolcsy György, hetivalasz.hu

Ajánló